

§ 4**Svar på remiss om Stockholms miljöprogram 2016-2019****Beslut**

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Stadsdelsnämnden beslutar om omedelbar justering i ärendet.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen har fått remissen ”Förslag till Stockholms stads miljöprogram 2016-2019” dnr 303-1200/2014. Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument för stadens miljöarbete. Förvaltningen ställer sig positiv till ambitionen att vidare koppla miljöprogrammet till stadens budget och systemet för ledning och uppföljning. Vi ser även ett värde i de planerade årliga uppföljningarna och möjligheten att revidera målen under programperioden. Vidare tydlighet kring ansvarsfördelning av delmålen samt i terminologin kring genomförandeansvar efterfrågas med syfte att underlätta arbetet mot måluppfyllelse.

Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 10 december 2015.

Dnr 1.5.1-713/2015

Förslag till beslut

Ordföranden Awad Hersi m.fl. (MP), Anna Jonazon m.fl. (S), Rashid Mohamed (V) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Ole-Jörgen Persson m.fl. (M) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ledamoten Bengt Porseby (L) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta MP+S+V:s förslag.

Reservation I

Reservation anmäldes av vice ordföranden Ole-Jörgen Persson (M), Dennis Wedin (M), Markku Sirviö (M), Markus Birgander (M), Naemi Karlsson (M) till förmån för eget förslag.

”Förslag till beslut

Att i huvudsak godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Att därutöver anföra

Vårt mål är att Stockholm ska påbörja omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom klimat och miljö. Stockholmarnas hälsa ska gynnas genom ett långsiktigt arbete med sikte på en ren stadsmiljö. Det ska vara lätt för stockholmarna att göra miljömedvetna val i sin vardag. Målet ska vara att minska stockholmarnas ekologiska fotavtryck. Tack vare att Alliansen drivit på för hållbarhetsarbetet i Stockholm, utsågs staden av EU-kommissionen till Europas miljöhuvudstad 2010. Utnämningen har bidragit till ett ökat intresse för Stockholms miljöarbete, där staden fungerar som inspiratör och föredöme för andra städer runt om i världen. Utnämningen har också bidragit till att stockholmarnas medvetenhet kring stadens miljöarbete och krav på en aktiv miljö- och klimatpolitik har ökat.

Vi konstaterar att förslaget till miljöprogram omfattar sex övergripande miljömål, vilka i princip är desamma som miljöprogrammet för 2012 – 2015. I stora delar välkomnar vi inriktningen för stadens kommande miljöarbete där Stockholm fortsatt agerar som ett internationellt föredöme på miljöområdet. Som stadens främsta styrdokument på miljöområdet är vi angelägna om att förslaget från kommunstyrelsen tillåts en ingående granskning av alla berörda verksamheter i staden.

Det finns dock ett antal otydligheter i miljöprogrammets nuvarande innehåll, både avseende gällande ekonomi, ansvarsfördelning, uppföljning och genomförande. I förklaringar till målen och delmålen används olika benämningar som medför att det blir oklart vad som avses. Bland annat står det i vissa fall ”samtliga stadens enheter”, ibland ”samtliga verksamheter” och därutöver ”staden” eller ”stadens samtliga nämnder/styrelser”. Om inte de sammantagna otydligheterna i programmet åtgärdas riskerar miljömålen att missas. Det åligger nu kommunstyrelsen att arbeta fram anvisningar för hur rapporteringen av uppföljningen ska ske. Det är viktigt att dessa anvisningar är tydliga samt att de finns tillgängliga hos stadens nämnder och bolag innan rapporteringen kan förväntas starta”.

Reservation II

Reservation anmäldes av ledamoten Bengt Porseby (L) till förmån för eget förslag.

”Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att i övrigt anföra följande.

Enligt budgeten för 2015 skulle ett nytt miljöprogram tas fram för Stockholms stad under förra året. Det försenade miljöprogram som nu presenterats framstår i allt väsentligt som ett förhastat verk.

Miljöprogrammet har tagits fram av en grupp om 50 personer vars slutprodukt i anmärkningsvärt stora delar överlappar med stadens budget. En del av de mål som sätts upp i förslaget till miljöprogram formulerar mål som sedan antagandet av stadens budget för 2016 är gällande för staden genom Miljö- och hälsoskyddsnämnden men som i förslaget till miljöprogram får en annan form.

Vidare innehåller miljöprogrammet en rad mål som är svåra att utvärdera, exempelvis om trängselskattens utformning. Förslaget till miljöprogram innehåller dessutom mål för stadens upphandlingar trots att staden arbetar med en policy för upphandlingar och inköp. Förslaget att varje nämnd ska ta fram egna mål ger dessutom en kraftig målinflation. Vidare uppger flera kontor i staden att de av olika skäl har svårt utläsa hur de ska arbeta med miljöprogrammet.

Trots att programmet redan är försenat framstår det nya förslaget därför som ett förhastat verk. Såväl Liberalerna som majoriteten har höga ambitioner för Stockholms miljöarbete. Därför hade Stockholm varit betjänt av ett miljöprogram med konkreta, utvärderingsbara och fokuserade mål”.

Särskilt uttalande

Ordföranden Awad Hersi m.fl. (M) och Rashid Mohamed (V) lade fram ett särskilt uttalande enligt följande:

”Särskilt uttalande**Alla nämnder och styrelser behöver ha egna miljöhandlingsplaner**

Det är mycket bra att miljömålen ytterst integreras i stadens budget och kvalitetsuppföljning, liksom att arbetet systematiseras så att förbättringar kan ske kontinuerligt.

Förslaget att inte längre ha tvingande krav på miljöhandlingsplaner i nämnder och bolag är dock olyckligt. Det faktum att revisionen visat att de hittills inte varit ändamålsenliga är inte skäl att ta bort dem – men självklart ska arbetet förändras så att de blir effektiva medel för ett bättre miljöarbete i staden.

Genom en miljöhandlingsplan i varje nämnd och styrelse skapas ett utrymme för systematiskt miljöarbete, som optimerar förutsättningarna i varje organisation. Det ökar förutsättningarna att anpassa miljöarbetet för de olika förutsättningar som finns i olika delar av staden, att ta vara på medborgares engagemang genom att lyfta upp miljöfrågor som är mer brännande lokalt än på övergripande nivå.

Synkronisera olika styrdokument, handlingsplaner och strategier med bäring på miljöområdet

I miljöprogrammet hänvisas till en rad befintliga och kommande styrdokument inom miljöområdet. Det är av yttersta vikt att de olika dokumenten är korrelerade till varandra och stärker varandra.

Bättre förutsättningar för miljökrav i upphandlingar och verksamhet som drivs i privat regi

En inte oväsentlig del av den verksamhet som är stadens ansvar drivs idag i privat regi genom entreprenader eller på annat sätt finansierat av staden. Det är av yttersta vikt att staden kan ställa tuffa miljökrav på all den verksamhet som bedrivs för skattebetalarnas medel. Barn som går i en privat förskola ska borde ha en lika kemikaliesmart förskola som barn i kommunal förskola. Stadens bolag ska inte få onödigt höga energikostnader i sina äldreboenden, bara för att vi inte kan ställa krav på att entreprenörerna utbildar sin personal i klimatfrågor.

Med dagens förutsättningar är det svårt att ställa sådana krav. Därför bör ett arbete inledas för att identifiera metoder att ändå uppmuntra till ett aktivt miljöarbete i privata verksamheter som arbetar för kommunen.

I förslaget till miljöprogram framhålls på flera ställen att miljöfaktorer ska beaktas vid upphandling. De behövs då också en satsning på att utreda de juridiska möjligheterna att ställa tuffare miljökrav än idag vid upphandlingar.

Vi behöver tuffare krav på partiklar och NOx

På ett antal områden flyttar vi med det nya miljöprogrammet fram positionerna. Men det finns också områden där vi fortfarande ligger

på samma målnivå som i det tidigare miljöprogrammet, exempelvis partiklar och kväveoxider. Det är angeläget att minska dessa ytterligare, och att årligen flytta fram positionerna.

Indikatorn för antal lastbilar som passerar innerstan ligger på en fast nivå under programperioden. Målet borde vara en minskande nivå.

Sätt målvärden på alla indikatorer i miljöprogrammet

Indikatorerna för antal ”Cykelantal”, ”Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status”, ”Antal av 17 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam” har inte några målvärden. Miljökvalitetsnormen för ekologisk status ska visserligen inte nås förrän 2021, men delmål längs vägen bör ändå vara möjliga att ställa upp.

Höj ambitionen om energieffektivisering

Målet är att koldioxidutsläppen per person i Stockholm ska minska med 16 procent. Samtidigt ska indikatorn köpt energi bara minska med 10%. Att minska den köpta energin är naturligtvis inte den enda vägen till minskade koldioxidutsläpp, men en inte oväsentlig del, som dessutom ger positiva ekonomiska effekter i verksamheterna.

Förnybart är mer än solenergi

I förslaget finns ett särskilt delmål för egen produktion av solenergi. Solenergi är ett viktigt och spännande område att utforska för framtida energiförsörjning, men för en energitrygghet som räcker året runt i Stockholm krävs satsningar på fler former av förnyelsebar energi.

Det ska vara lätt och trevligt att återvinna

I förslaget till delmål om resurseffektiva kretslopp sägs att ” En gemensam faktor för att lyckas med en ökad resurshushållning är att det ska vara lätt att göra rätt för stockholmarna”. Idag har vi ännu långt dit. Vad gäller papper, plast och metall ligger stockholmarna långt under riksgenomsnittet för insamling.

Även om producenterna har ansvaret för förpackningsåtervinningen finns det saker som Stockholms stad kan göra för att förbättra förutsättningarna. Många stockholmare har långt till ett återvinningskärl, och många återvinningsstationer är skräpiga och överfulla. Det behövs mark för återvinningsstationer – och inte bara i samband med planering av ny bebyggelse. Det behövs innovationer för effektivare markutnyttjande liksom för effektivare avfalls- och återvinningsystem i framför allt äldre bebyggelse. Det behövs också bättre uppföljning av nedskräpning kring stationerna, så att återvinningen inte blir förknippad med en negativ upplevelse.

Stadens återvinningscentraler är idag få och ofta lokaliserade så att det är svårt att komma dit med kollektiva färdmedel. Stadens satsningar på mobila återvinningsstationer bör därför öka, liksom informationen om att denna möjlighet finns.

Insamling av matavfall är inte bara biogas

Det är en viktig ambition att öka andelen matavfall som kommer till nytta. I de allra flesta verksamheter är det enklast och effektivast att uppnå detta genom att samla in och lämna till stadens anläggningar för biologiskt omhändertagande.

Det är dock viktigt att poängtera att det inte är det enda användningsområdet. Exempelvis är det ur pedagogisk synpunkt bra om förskolor och skolor kan kompostera sitt matavfall för att visa på hur ett kretslopp fungerar. Beräkning av indikatorer för stadens egna verksamheter bör inte enbart grunda sig på vad som lämnas till central behandling.

Miljösmart mat är mer än ekologiskt

I förslaget till miljöprogram ligger ett delmål om andel ekologisk mat under avsnittet Giftfritt Stockholm. Under denna rubrik är det ett bra och viktigt mål.

Likaså finns delmål som handlar om minskat svinn och ökad andel matavfallsinsamling med i miljöprogrammet.

Vill man ta ett större grepp kring matens miljöpåverkan vore det på sin plats att även ha med livsmedelsproduktionens effekter på transporter, energi- och vattenanvändning. Miljöprogrammet borde därför även ha mål om mer vegetarisk mat, lokalproducerat och säsonganpassade frukter och grönsaker.

Koppla mark- och vattenanvändning tydligare till de nationella miljömålen

Ett växande Stockholm innebär en tydlig konflikt mellan bevarande av grönytor och byggande. I ett miljöprogram är det viktigt att det tydligt framgår att hanteringen av grönytor är viktiga för att Stockholm ska kunna bidra till att uppnå flera av de nationella miljömålen.

I de föreslagna indikatorerna pekas nu bevarande av biologisk mångfald främst ut i samband med att staden växer. Det är inte minst viktigt att bevarande av biologisk mångfald sker i arbetet med befintliga grönområden och vatten, som måste vårdas med hög kompetens. Upphandlingen av naturskötsel inom staden måste därför

också bli bättre. Miljöförvaltningen bör pekas ut som en resurs för stadsdelarnas arbete med stadsmiljöfrågor.

Även om grönstrukturfrågor ofta är med i dagens miljökonsekvensbeskrivningar framgår det av miljömålsportalen att de än så länge ger alltför otillräckliga avtryck i den bebyggelse som sker. Därför är den kommande grönstrukturplanen mycket viktig.

När det gäller stärkandet av stadens vattenområden väger turist-, rekreations- och fritidsfiske tungt i liggande förslag till miljöprogram. I detta sammanhang nämns hänsyn till naturvårdsintressen i termer av ”där det är nödvändigt”. Det vore bra om avsnittet tog avstamp i en tydligare helhetsyn och problematisering av intressekonflikterna mellan naturvärden, exploatering och rekreation, för att också kunna peka ut var och när miljöhänsynen behöver ges större tyngd”.